

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Київського районного суду м. Полтави**

22.09.2025

м. Полтава, 2025

I. ВСТУП

На виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 22.09.2025 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) здійснено відвідування Київського районного суду м. Полтави (далі – суд).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ у складі:

Кармазін-Денисенко Лариса Олексіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Чугай Олег Вікторович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Беза Сергій Євгенійович, представник громадської організації.

Відвідування проведено у присутності Хмелюк Тетяни Вікторівни, керівника апарату суду.

Загальна інформація.

Місцезнаходження суду: провулок Хорольський, 6, м. Полтава, Полтавський район, Полтавська область, 36034.

Штатна чисельність працівників суду – 59 осіб, у тому числі суддів – 13 (з яких 4 – вакантні посади).

Організаційне та фінансове забезпечення діяльності суду здійснює Територіальне управління Державної судової адміністрації України у Полтавській області.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», суд є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому законом. Суд розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Відповідно до Паспорта будівлі (приміщення) суд розміщено у двоповерховій адміністративній будівлі, яка є державною власністю в особі Державної судової адміністрації України.

При вході до будівлі наявна вивіска із зазначенням повної назви суду. Вхід до запасного входу обладнано пандусом (фото 1).

У суді наявні 11 залів для проведення судових засідань: 6 для розгляду цивільних справ та 5 для розгляду кримінальних справ (фото 2-4).

Зали для розгляду кримінальних справ оснащені загородженням для підсудних зі спеціального захисного скла. Окрім того, зали технічно обладнані системою відеоконференцз'язку, що дозволяє проводити засідання в режимі

відеоконференції. Вікна залів судових засідань для розгляду кримінальних справ оснащені ґратами, що забезпечує додаткову безпеку.

У суді обладнано огорожену стоянку для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених (фото 5).

У суді облаштовано 2 санітарні вузли для працівників та відвідувачів, наявний окремий санітарний вузол для підсудних (засуджених) (фото 6).

У суді також наявні вогнегасники, що пройшли своєчасну перевірку та є придатними до використання, а також аптечки для надання домедичної допомоги (фото 7).

Зали судових засідань обладнані бактерицидними лампами для кварцювання приміщень, а також ведеться відповідний журналу обліку їх використання.

Інформаційні стенди, встановлені в приміщенні суду, містять важливу інформацію про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, дані про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, надання безоплатної правової допомоги, а також правила та обов'язки учасників судових процесів (фото 8).

Охорона приміщення та пропускний режим забезпечуються працівниками Територіального управління Служби судової охорони в Полтавській області. Для контролю доступу до приміщення суду використовується система відеонагляду та ручний металодетектор.

Фактів заподіяння тілесних ушкоджень або насильницької смерті утримуваним особам під час їх перебування у приміщенні суду не встановлено.

Попередні зауваження.

За результатами попереднього відвідування НПІМ 09.03.2023 було виявлено: порушення установленної норми площі камер для утримання підсудних (засуджених);

відсутність кімнати для роботи адвоката з підсудними (засудженими);

відсутність ізольованого маршруту конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від службового входу суду до залу судових засідань;

порушення прав осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

З метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, обумовлених діями або бездіяльністю службових, (посадових) осіб, до Державної судової адміністрації вносилося подання Уповноваженого від 07.04.2023 за № 3106.2/53/5173-23/23/01.

У ході відвідування встановлено, що рекомендації надані за результатом попереднього відвідування не виконані.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

1. Вимогами пункту 6.5.2 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН Суди), передбачено, що у будівлі суду повинно бути три камери на кожен залу судових засідань для розгляду кримінальних справ. Площа кожної камери для підсудних (засуджених) повинна бути не менше ніж 4,0 м².

У ході відвідування встановлено, що в суді використовується 5 залів судових засідань для розгляду кримінальних справ. Відповідно до зазначених вимог, у суді має бути облаштовано 15 камер для тримання підсудних (засуджених), обвинувачених. Натомість у суді облаштовано 3 камери для тримання підсудних (засуджених) (фото 9) загальною площею 5,7 м². Це не дає можливості роздільного розміщення чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізолюваного тримання осіб, яким заборонено спілкування між собою.

Порушення права на життя (стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, статті 3, 27 Конституції України).

2. У порушення вимог пункту 13 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах підсудних (засуджених) за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68, у приміщенні суду не забезпечено ізолюваний маршрут конвоювання підсудних (засуджених) від камери до залу судових засідань, у зв'язку з чим, підсудні (засуджені) конвоюються через окремі коридорами, що є доступними для сторонніх осіб. Дана обставина призводить до порушення права на безпеку як відвідувачів, працівників суду, так і підсудних (засуджених), а також підвищує ризики потрапляння до осіб, що перебувають у суді, заборонених речей та предметів.

3. У порушення вимог статті 18-1 Кодексу цивільного захисту України, у суді відсутнє найпростіше укриття, яке має забезпечувати можливість безпечного перебування населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

Порушення права на професійну правничу допомогу (ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 59 Конституції України).

4. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, пункту 23.4 Європейських пенітенціарних правил, статті 59 Конституції України, пункту 6.5.2 ДБН Суди, у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що унеможлиблює реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) ЄСПЛ констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

Порушення прав осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України).

5. У порушення вимог п. 11.5 Державних будівельних норм ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327 санітарний вузол у будівлі суду не пристосований для користування особами вказаних категорій через відсутність поручнів та інших пристосувань необхідних для осіб, що пересуваються на кріслі колісному або милицях (фото 10).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України у Полтавській області, Київському районному суду м. Полтави відповідно до компетенції:

1. Забезпечити кількість камер для підсудних (засуджених) не менш ніж 4 м² виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ.
2. Облаштувати будівлю суду кімнатою для роботи адвоката з підсудними.
3. Забезпечити в суді ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до залу судових засідань.

4. Обладнати будівлю суду санвузлом для маломобільних груп населення.
5. Опрацювати питання щодо можливості облаштування у будівлі суду найпростішого укриття.

Додаток: фототаблиця на 5 арк.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини

Лариса Кармазин-Денисенко

Фототаблиця до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

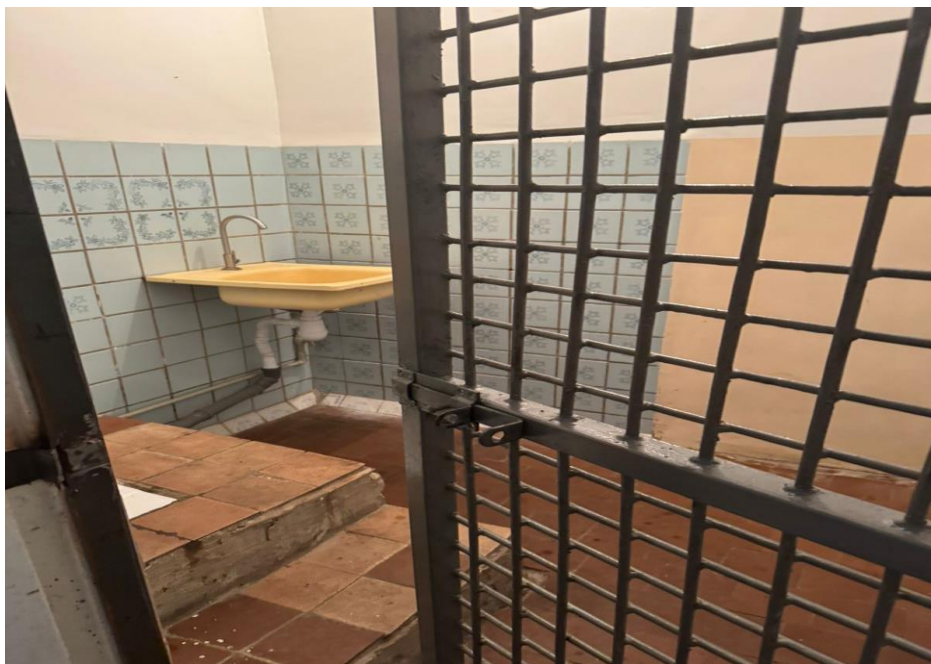

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

